

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av sjukförsäkringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i sjukförsäkringslagen. Det skall göras tekniska justeringar i fråga om begynnelse-tidpunkten för specialvårdspenning och samordningen av sjukdagpenning. Samtidigt föreslås en minimigräns för utbetalningen av sjukförsäkringsdagpenning.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 juni 1996. Stadgandena om specialvårdspenning skall enligt förslaget dock tillämpas redan från ingången av 1996.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Vid ingången av 1996 ändrades sjukförsäkringslagens stadganden om sjukförsäkringsdagpenningen så, att dagpenningen blev beroende enbart av den försäkrades arbetsinkomster. Detta innebar att minimidagpenningen slopades i sjukförsäkringssystemet. Enligt den gällande lagen betalas dagpenning inte om de årliga arbetsinkomster som ligger till grund för dagpenningen är lägre än 5 000 mk. Om de årliga arbetsinkomsterna uppgår till minst 5 000 mk är dagpenningen 11,65 mk per dag. Endast i det fallet att den försäkrades av sjukdom föranledda arbetsoförmåga har varat minst 60 dagar och dagpenningen är nödvändig för tryggheten av hans utkomst, betalas i enlighet med 18 b § sjukförsäkringslagen för den överskjutande tiden dagpenning enligt prövning. Denna dagpenning enligt prövning uppgår till högst 60 mk per dag. När behovet av tryggad utkomst provas tillämpas samma stadganden om behovsprövning som gäller arbetsmarknadsstödet. Enligt de nuvarande stadgandena skall moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen vara minst 60 mk per dag.

Enligt 23 c § sjukförsäkringslagen kan till en försäkrad under de i lagen stadgade för-

utsättningarna betalas specialvårdspenning för den tid under vilken den försäkrade är förhindrad att arbeta för egen eller annans räkning på grund av sjukvård eller rehabilitering som ges den försäkrades barn som inte har fyllt 16 år. Specialvårdspenningens belopp per dag bestäms på samma sätt som dagpenningbeloppet enligt sjukförsäkringslagen. Stadgandena om behovsprövning tillämpas dock inte.

Den på behovsprövning baserade sjukdagpenningen på högst 60 mk togs in i lagen i samband med att riksdagen behandlade regeringens proposition med förslag till lagstiftning om revidering av systemet med sjukdagpenning samt rehabilitering (RP 124/1995 rd). I bakgrunden fanns reformen gällande de grundläggande fri- och rättigheterna, som förutsatte att de långvarigt arbetsoförmögna behov av utkomstskydd under pågående sjukdom skulle tillgodoses. Minibeloppet för specialvårdspenningen fastslogs till 60 mk per dag. Av lagtekniska orsaker stadgades det att man när utbetalningen av specialvårdspenning inleds skall tillämpa en väntetid motsvarande självrisktiden för sjukdagpenning.

Specialvårdspenningen är i fråga om sitt syfte närmast en förmån jämförbar med för-

äldradagpenningen. Den ovan nämnda väntetiden kan inte anses motiverad när det gäller specialvårdspenningen. Därför föreslås att 23 e § 1 mom. sjukförsäkringslagen ändras så, att specialvårdspenningen, förutsatt att villkoren beträffande deltagande i vården uppfylls, alltid skall vara minst 60 mk per dag och att någon väntetid inte skall tillämpas.

I 15 a § sjukförsäkringslagen stadgas om utbetalning av dagpenning till en försäkrad som uppstår individuell förtidspension. Enligt 1 mom. har en försäkrad som uppstår individuell förtidspension enligt folkpensionslagen eller arbetspensionslagarna inte rätt till dagpenning. Enligt 2 mom. har dock en försäkrad som uppstår sådan pension rätt till dagpenning om han blir oförmögen till det arbete som han omedelbart innan arbetsoförmågan inträdde har utfört som pensionerad. Dagpenningens belopp räknas härvid ut på basis av arbetsinkomsten för nämnda arbete. I den sista meningen i 19 § 6 mom. sjukförsäkringslagen stadgas att den försäkrade inte har rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen för den tid för vilken individuell förtidspension utbetalas. Avsikten har inte varit att genom detta stadgande förhindra rätten till dagpenning för ett arbetsförhållande som den försäkrade har medan han uppstår individuell förtidspension. Stadgandet kan ha lett till oklarheter vad gäller uppkomsten av rätt till dagpenning under pågående arbete. Det föreslås därför att sjukförsäkringslagen preciseras genom att den sista meningen i dess 19 § 6 mom. slopas.

I den gällande sjukförsäkringslagen finns inget stadgande om det minimibelopp eller den minimirat som skall utbetalas när det gäller förmåner. I 75 § 3 mom. i samma lag stadgas att en dagpenning skall avrundas till närmaste pennibelopp som är jämnt delbart med fem. Detta innebär att en behovsprövad dagpenning enligt 18 b § sjukförsäkringslagen i praktiken kan uppgå till ett så lågt belopp som 5 penni.

I lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) ingår ett stadgande om minimibeloppet gällande förmåner som betalas ut. Enligt detta stadgande skall en sådan rat av arbetslöshetsdagpenningen som betalas ut för en månad inte utbetalas, om raten av arbetslöshetsdagpenningen är mindre än grunddagpenningen, dvs. 118 mk år 1996. I lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93) hänvisas i fråga om det minsta arbetsmarknadsstöd som

betalas ut till det stadgande i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller den minsta arbetslöshetsdagpenning som betalas ut. Därmed är den minsta arbetslöshetsdagpenning eller det minsta arbetsmarknadsstöd som betalas ut 5,48 mk per dag. Enligt 21 § förordningen om skatteuppbörd (903/78) utbetalas inte skatteåterbärningar som understiger 30 mk.

Ur såväl de försäkrades som ersättningsystemets synvinkel är utbetalning av mycket små dagpenningar oändamålsenligt. Det föreslås därför att 75 § 3 mom. sjukförsäkringslagen utökas med ett stadgande enligt vilket behovsprövad dagpenning inte betalas ut, om beloppet av den dagpenning som skall betalas för 25 vardagar understiger 60 mk, dvs. 2,40 mk per dag.

I 22 § 1 mom. sjukförsäkringslagen saknas en hänvisning till dagpenning enligt 18 a § 3 mom. i samma lag. Enligt 22 § 1 mom. sjukförsäkringslagen bestäms moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen på samma sätt som sjukdagpenningen. Minimibeloppet av sjukdagpenningen är under de i lagen stadgade förutsättningarna bundet till beloppet av studiepenning eller vuxenstudiepenning enligt lagen om studiestöd. Eftersom hänvisningen är nödvändig för att moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen beloppsmässigt skall motsvara sjukdagpenningen, föreslås det att paragrafen kompletteras till denna del.

I 48 § 3 mom. sjukförsäkringslagen stadgas att enligt denna lag utgående förmåner kan utbetalas i av folkpensionsanstalten utställda checker. Eftersom detta förfarande inte längre är i bruk, föreslås det att stadgandet om utbetalning i dylika checker upphävs.

Från och med ingången av 1996 justeras inte längre den arbetsinkomst som ligger till grund för dagpenningen samt moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen vid skiftet av utbetalningsår. Grunderna för förmånen kvarstår sådana de var enligt den ursprungliga begynnelse-tidpunkten. Av närmast tekniska skäl föreslås därför att 76 § 1 mom. sjukförsäkringslagen preciseras så att uttrycket "för utbetalningsår" ändras till "för arbetsoförmågans eller förmånsrättens begynnelse-tidpunkt". Därigenom säkerställs att en förmån utbetalas enligt samma grund under hela utbetalningsperioden.

2. Propositionens verkningar

Av de föreslagna ändringarna är det endast den som gäller självrisktiden i fråga om specialvårdspenning som antas ha ekonomiska verkningar. År 1994 utbetalades specialvårdspenning till 9 337 mottagare och för 8 443 barn. Kostnaden uppgick till 14,9 milj. mk och den genomsnittliga betalningsperioden var fem dagar. Den föreslagna ändring som avser självrisktiden i fråga om specialvårdspenning antas för sjukförsäkrings-systemets del ha en kostnadseffekt på mindre än 500 000 mk per år.

3. Beredningen av propositionen

Lagförslaget har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. I ärendet har folkpensionsanstalten hörts.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juni

1996. Lagens 23 e § 1 mom. skall dock tillämpas redan från den 1 januari 1996.

Lagens 75 § 3 mom. föreslås bli tillämpat på dagpenning som söks den 1 juni 1996 eller senare.

5. Lagstiftningsordning

Till den del som det i propositionen föreslås ett minimibelopp för den sjukdagpenning som betalas ut är det fråga om en formell begränsning av dagpenningens belopp. Ändringen är nödvändig av administrativa orsaker, men den saknar, precis som inom socialförsäkringen i övrigt, betydelse för en persons utkomst. Eftersom propositionen således inte påverkar någons löpande förmåner och inte heller innehåller förslag till ändringar av medborgarnas lagstadgade grundläggande utkomstskydd, kan den föreslagna lagändringen behandlas i den ordning som stadgas i 66 § riksdagsordningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63) 48 § 3 mom., sådant det lyder i lag av den 19 december 1969 (811/69), samt

ändras 19 § 6 mom., 22 § 1 mom., 23 e § 1 mom., 75 § 3 mom. och 76 § 1 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 19 § 6 mom., 22 § 1 mom., 23 e § 1 mom. och 76 § 1 mom. i lag av den 18 december 1995 (1500/95) och 75 § 3 mom. i lag av den 11 januari 1985 (32/85), som följer:

19 §

En försäkrad som åtnjuter i folkpensionslagen stadgad arbetslöshetspension eller som har rätt till invaliditetspension som beviljats med stöd av 22 § 1 mom. i nämnda lag, har inte rätt till dagpenning för den tid för vilken han har rätt till pensionen.

22 §

Moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen per dag är lika stor som den dagpenning som nämns i 16 och 17 §§ samt i 18 a § 2 och 3 mom. Moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen är dock minst 60 mark per dag.

23 e §

Specialvårdspenningen per dag är lika stor som den dagpenning som nämns i 16 och 17 §§ samt i 18 a § 2 och 3 mom., dock minst 60 mark.

75 §

Dagpenning samt moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning per dag skall avrundas till närmaste pennibelopp som är jämnt delbart med fem. Överstiger i 16 § nämnda arbetsinkomster fulla belopp av tiotal mark, skall den överskjutande delen lämnas obeaktad. Om beloppet av dagpenning som betalas med stöd av 18 b § understiger 60 mark för 25 vardagar, betalas dagpenningen inte ut.

76 §

Beloppet av de arbetsinkomster som avses i 16 § justeras i samma förhållande som det för dagpenningens samt moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningens samt arbetsförmågans eller förmånsrättens begynnelse-tidpunkt fastställda, i 9 § 2 mom. första meningen lagen om pension för arbetstagare avsedda indextalet avviker från det för föregående kalenderår fastställda indextalet.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1996. Lagens 75 § 3 mom. tillämpas på dagpen-
Lagens 23 e § 1 mom. tillämpas dock från ning som söks den 1 juni 1996 eller senare.
den 1 januari 1996.

Helsingfors den 4 april 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister
Sinikka Mönkäre

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63) 48 § 3 mom., sådant det lyder i lag av den 19 december 1969 (811/69), samt

ändras 19 § 6 mom., 22 § 1 mom., 23 e § 1 mom., 75 § 3 mom. och 76 § 1 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 19 § 6 mom., 22 § 1 mom., 23 e § 1 mom. och 76 § 1 mom. i lag av den 18 december 1995 (1500/95) och 75 § 3 mom. i lag av den 11 januari 1985 (32/85), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §

En försäkrad som åtnjuter i folkpensionslagen stadgad arbetslöshetspension eller som har rätt till invaliditetspension som beviljats med stöd av 22 § 1 mom. i nämnda lag, har inte rätt till dagpenning för den tid för vilken han har rätt till pensionen. *Det samma gäller en försäkrad som åtnjuter individuell förtidspension enligt folkpensionslagen eller arbetspensionslagarna.*

En försäkrad som åtnjuter i folkpensionslagen stadgad arbetslöshetspension eller som har rätt till invaliditetspension som beviljats med stöd av 22 § 1 mom. i nämnda lag, har inte rätt till dagpenning för den tid för vilken han har rätt till pensionen.

22 §

Moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen per dag är lika stor som den dagpenning som nämns i 16 och 17 §§ samt i 18 a § 2 mom. Moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen är dock minst 60 mark per dag.

22 §

Moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen per dag är lika stor som den dagpenning som nämns i 16 och 17 §§ samt i 18 a § 2 och 3 mom. Moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen är dock minst 60 mark per dag.

23 e §

Specialvårdspenningen per dag är lika stor som den dagpenning som nämns i 16 och 17 §§ samt i 18 a § 2 och 3 mom. och 18 b §, dock minst 60 mark. *Utän hinder av vad 18 b § stadgar börjar specialvårdspenningen utbetalades enligt 19 §.*

23 e §

Specialvårdspenningen per dag är lika stor som den dagpenning som nämns i 16 och 17 §§ samt i 18 a § 2 och 3 mom., dock minst 60 mark.

48 §

Enligt denna lag utgående förmåner må utbetalas i av folkpensionsanstalten utställda checker, och anses betalningen verkställd, så

(3 mom. upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

snart [sjukförsäkrings]byrån överlåtit checken åt ersättningstagaren, hans laga företrädare eller ombud eller annan, som är berättigad att lyfta ersättningen. Checken är i kraft tre månader från den i denna paragraf avsedda överlåtelsen. Angående inlösen av check i penninginrättning stadgas genom förordning.

75 §

Dagpenning samt moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning per dag skall avrundas till närmaste pennibelopp som är jämnt delbart med fem. Överstiger i 16 § nämnda arbetsinkomster fulla belopp av tiotal mark, skall den överskjutande delen lämnas obeaktad.

76 §

Beloppet av de arbetsinkomster som avses i 16 § justeras i samma förhållande som det för dagpenningens samt moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningens utbetalningsår fastställda, i 9 § 2 mom. första meningen lagen om pension för arbetstagare avsedda indextalet avviker från det för föregående kalenderår fastställda indextalet.

Dagpenning samt moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning per dag skall avrundas till närmaste pennibelopp som är jämnt delbart med fem. Överstiger i 16 § nämnda arbetsinkomster fulla belopp av tiotal mark, skall den överskjutande delen lämnas obeaktad. *Om beloppet av dagpenning som betalas med stöd av 18 b § understiger 60 mark för 25 vardagar, betalas dagpenningen inte ut.*

76 §

Beloppet av de arbetsinkomster som avses i 16 § justeras i samma förhållande som det för dagpenningens samt moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningens samt *arbetsförmågans eller förmånsrättens begynnelse-tidpunkt* fastställda, i 9 § 2 mom. första meningen lagen om pension för arbetstagare avsedda indextalet avviker från det för föregående kalenderår fastställda indextalet.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1996. Lagens 23 e § 1 mom. tillämpas dock från den 1 januari 1996.

Lagens 75 § 3 mom. tillämpas på dagpenning som söks den 1 juni 1996 eller senare.

